

Nebyl jsem nikdy hodný chlapec, jak si ho obyčejně lidé představují. Byl jsem dost špatný žák. Učení mě nebavilo, hádal jsem se s učiteli a nevěřil jsem tomu, co nám vykládali. Zajímalo mě malování a loutky; všechno ostatní jsem pokládal za zbytečné. To bylo patné, že? Dnes to vím.

Jiří Trnka vypráví

5. ročník (leden)

1. Spočítejte, kolik větných celků z tohoto textu patří k souvětím. (3 celky: 1., 3., 4.; ve 4. celku místo čárky věty odděleny středníkem; žáky upozorníme, že středník odděluje věty výrazněji než čárka)
2. Napište vzorec nejdelšího souvětí. (3. celek: V1, V2 a V3, co V4.)
3. Slovo *že* známe jako často užívanou spojku. Poznáte, jakým slovním druhem je slovo v našem textu? Uveďte příklad, kdy bude *že* použito v souvětí jako spojka. (*Včera jsme se dozvěděli, že...; Říkal, že... atd.*)
4. Vyhledejte podstatná jména středního rodu. Co mají kromě rodu ještě společného? (*učení, malování – jsou v 1. p. č. j., skloňují se podle vzoru stavení; obě obsahují slabiku –ní*)
5. Vyhledejte spojení podstatného jména s předložkou *s*. Určete pád a číslo. (*s učiteli – 7. p. množ. č.*)
6. Spojujte další použitá podstatná jména předložkami **s (se)**, **z (ze)**. Vytvořte s nimi věty, zapisujte je a odůvodněte pravopis. (*např. Babička šla s chlapecem na procházku; Někteří z lidí se udiveně otáčeli; Často se potkával s lidmi společných zájmů atd.*)
7. Vypište postupně všechna použitá zájmena. Dokážete je zařadit i k jejich druhu? (*ho, mě, tomu, co, nám, mě, všechno, to, to*).
8. Nahraďte sloveso *vykládali* slovem souznačným (synonymem). (*povídali, říkali, vysvětlovali*) Může mít sloveso *vykládali* i jiný význam? Vytvořte s ním větu. (*Dělníci vykládali zboží z vagónu.*)
9. Správně rozdělte všechna čtyřslabičná slova z textu. (*o-by-čej-ně, před-sta-vu-jí, ne-ba-vi-lo, u-či-te-li, vy-klá-da-li, za-jí-ma-lo, ma-lo-vá-ní*) U kterých slov oddělujeme jako první slabiku předponu? (*před-, ne- a vy-*, ale také *za-* ve slově *zajímalo* – srov. *přijímat, dojímat*)
10. Zdůvodněte pravopis v kořenech těchto slov: *nebyl* (jsem), *obyčejně*, *lidé*, *nevěřil* (jsem), *zbytečně*, *vím*. (*žáci srovnávají s řadami vyjmenovaných slov, jednou zdůvodňují pravopis skupiny vě*)
11. HLAVOLAM: Vyřaďte vždy to slovo, které do řady nepatří. Vysvětlete důvod.

- a) malování – malíř – malba – pomalovaný – malířství (*pomalovaný je přídavné jméno, ostatní slova patří k podstatným jménům*)
- b) hádal – hádka – hádanka – hadí – dohadování (hadí – *není příbuzné slovo*)
- c) učení – učitel – učebnice – vyučování – doučování – naučit (*naučit je sloveso, ostatní podstatná jména*)
- d) dnes – odnes – dnešek – dnešní – dodnes – podnes (odnes – *tvar slovesa, ostatní příbuzná slova k slovu dnes*)